

โรงพยาบาลบ่อทอง งานวิสัญญี	หน้าที่ 1 จากจำนวน 7 หน้า ฉบับที่ 1 วันที่ออกเอกสาร 1 ตุลาคม 2562
วิธีปฏิบัติที่ : WI - NUR - ANS - 003	
เรื่อง : การพยาบาลระยะให้บริการทางวิสัญญี ชนิดให้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะที่(Spinal Anesthesia)	
ผู้จัดทำ : น.ส.รสริน พลอยวิเศษ	ผู้อนุมัติใช้ : นางทวิพร เพชรชัด

ผู้จัดทำ (น.ส.รสริน พลอยวิเศษ) ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ผู้ตรวจสอบ (นางชนมาศ แสงสี) ผู้จัดการคุณภาพ
--

ผู้อนุมัติ (นางทวิพร เพชรชัด) หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล

โรงพยาบาลบ่อทอง งานวิสัญญี	หน้าที่ 3 จากจำนวน 7 หน้า ฉบับที่ 1 วันที่ออกเอกสาร 1 ตุลาคม 2562
วิธีปฏิบัติที่ : WI – NUR – ANS - 003	
เรื่อง : การพยาบาลระยะให้บริการทางวิสัญญี ชนิดให้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะที่(Spinal Anesthesia)	
ผู้จัดทำ : น.ส.สรสริน พลอยวิเศษ	ผู้อนุมัติใช้ : นางทวีพร เพชรชัด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการระงับความรู้สึกแบบ Spinal anesthesia
2. ผู้รับบริการปลอดภัย จากภาวะแทรกซ้อน หลังการระงับความรู้สึก

กลุ่มเป้าหมาย

1. วิสัญญีพยาบาล
2. ผู้รับบริการที่ได้รับการระงับความรู้สึกทางไขสันหลัง (Spinal anesthesia) ทุกราย

ตัวชี้วัด

1. อัตราการเกิดภาวะHypotension น้อยกว่าร้อยละ 30
2. อุบัติการณ์การเกิด High block หรือ Total block ร้อยละ 0
3. อุบัติการณ์การเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังได้รับยาระงับความรู้สึกทางไขสันหลัง เช่น หนาวสั่น คลื่นไส้ อาเจียน ไม่เกินร้อยละ 5

เอกสารแนบ

1. Identification checklist
2. ข้อห้ามในการทำspinal anesthesia
3. อุปกรณ์และยาที่ต้องเตรียมพร้อมก่อนทำspinal anesthesia
4. ตารางการให้ยา

แนวทางปฏิบัติ

1. ตรวจสอบความพร้อมอุปกรณ์การแพทย์ที่กำหนดไว้
2. ตรวจสอบความถูกต้องของตัวบุคคล ตารางการผ่าตัด คอมพิวเตอร์ และระบุตำแหน่งการผ่าตัด แพ้ม ประวัตติ และป้ายชื่อมือ จากใบ check list กำหนดให้มีช่วง “ตรวจสอบซ้ำ” (Time in) จากการซักถามผู้ป่วย และทีมผ่าตัด ก่อนที่จะเริ่มให้การระงับความรู้สึกและลงมือทำหัตถการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกคน ตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการจัดทำของผู้ป่วย หัตถการที่จะทำ
3. อธิบายผู้ป่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับการติดเครื่องเฝ้าระวัง แนะนำตัว สร้างความเชื่อมั่นในการพยาบาล/การดูแล ตลอดระยะเวลาของการให้บริการทางวิสัญญี

โรงพยาบาลบ่อทอง งานวิสัญญี	หน้าที่ 4 จากจำนวน 7 หน้า ฉบับที่ 1 วันที่ออกเอกสาร 1 ตุลาคม 2562
วิธีปฏิบัติที่ : WI – NUR – ANS - 003	
เรื่อง : การพยาบาลระยะให้บริการทางวิสัญญี ชนิดให้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะที่(Spinal Anesthesia)	
ผู้จัดทำ : น.ส.รสริน พลอยวิเศษ	ผู้อนุมัติใช้ : นางทวีพร เพชรซัด

แนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

4. ประเมินสถานะผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะที่ ถ้ามีภาวะพร่องน้ำและเลือดต้องทำการแก้ไขก่อนและผู้ป่วยต้องไม่มีข้อห้ามในการทำ Spinal Anesthesia ให้ผู้ป่วย งดน้ำ งดอาหาร อย่างน้อย 8 ชม. ในกรณีไม่เร่งด่วน / อุกเขิน
5. ดูแลให้ได้รับสารน้ำชนิด normal saline หรือ Lactate Ringer' solution หรือ Acetate Ringer's solution ปริมาณ 500-1,000 ม.ล. (10-20 ม.ล./กก) ก่อนเริ่มทำหัตถการ 15-20 นาที โดยพิจารณาปรับลดปริมาณและ อัตราการให้ตามสภาพของผู้ป่วย
6. พันผ้ายืด (Elastic bandage) บริเวณขาทั้งสองข้าง ในกรณีผู้สูงอายุที่ไม่สามารถให้สารน้ำเร็วๆได้
7. ให้ออกซิเจนโดยใช้ nasal cannula หรือ mask
8. จัดท่าผู้ป่วยให้อยู่ในท่านอนตะแคงหรือนั่ง ตามแผนการให้ยาระงับความรู้สึกทางไขสันหลังของแพทย์ผ่าตัด

แพทย์

- ทำความสะอาดบริเวณหลัง ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ (Providine Solution) วางผ้า เจาะกลางโดยวิธีการปลอดเชื้อ
 - แพทย์พิจารณาฉีดยาเฉพาะที่ (1% xylocaine) บริเวณชั้นใต้ผิวหนัง โดยเลือกทำตำแหน่งช่องกระดูกสันหลังที่ต่ำกว่า lumbar spine ที่ 2 (L₂₋₃, L₃₋₄, L₄₋₅)
 - แทง spinal needle เข้าสู่ subarachnoid space โดยวิธีการปลอดเชื้อ ณ ตำแหน่งตามข้อ 11
 - ฉีดยาเฉพาะที่ ผ่าน spinal needle ขนาดของยาชา ในผู้ใหญ่ ดังตารางที่ แนบมา
9. ทดสอบระดับการชาของผู้ป่วยให้อยู่ในระดับที่ต้องการตามแผนการให้ยาของแพทย์ผ่าตัด
 10. จัดท่าผู้ป่วยและปรับระดับเตียงให้เหมาะสมกับชนิดของยาชาเฉพาะที่และการผ่าตัดเพื่อให้ได้ระดับการชาที่ต้องการ ในกรณีสตรีที่ตั้งครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ ควรทำ left uterine displacement ให้ถูกต้อง และให้การดูแลผู้ป่วยอยู่ในท่าที่เหมาะสมตลอดเวลา ไม่ให้ถูกดึงรั้งอวัยวะเกินความจำเป็นที่จะทำให้เกิดอันตราย โดยให้การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยเพื่อจัดท่าในการผ่าตัดได้หลังจากทำให้ยาระงับความรู้สึกทางไขสันหลังแล้วนานกว่า 10 นาที
 11. การเฝ้าระวังและบันทึก
 - 11.1 ภาวะของออกซิเจนในร่างกายผู้ป่วย (oxygenation) โดยสังเกตสีผิวหนัง (ยกเว้นกรณีที่ทำได้ยากหรือทำไม่ได้) ใช้เครื่อง pulse oximeter ตรวจสอบภาวะความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือดแดง
 - 11.2 ความรู้สึกตัว และการหายใจ (ventilation) โดยการนับจำนวนและ/หรือฟังการ หายใจ

โรงพยาบาลบ่อทอง งานวิสัญญี	หน้าที่ 5 จากจำนวน 7 หน้า ฉบับที่ 1 วันที่ออกเอกสาร 1 ตุลาคม 2562
วิธีปฏิบัติที่ : WI - NUR - ANS - 003	
เรื่อง : การพยาบาลระยะให้บริการทางวิสัญญี ชนิดให้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะที่(Spinal Anesthesia)	
ผู้จัดทำ : น.ส.รสริน พลอยวิเศษ	ผู้อนุมัติใช้ : นางทวิพร เพชรชัด

- 12.3 ภาวะการไหลเวียนของเลือด(circulation) โดยวัดความดันเลือดก่อนเริ่มทำ หลังจากทำ spinal anesthesia ให้วัดความดันเลือดและชีพจรทุก 1-2 นาที เป็นเวลา 15 นาที ถ้าผู้ป่วยไม่มีปัญหาการไหลเวียนเลือด ให้ตรวจวัดทุก 5 นาที
- 12.4 ตรวจวัดคลื่นไฟฟ้าหัวใจตลอดเวลา
13. ถ้าตรวจพบความดันเลือดเริ่มลดลง ควรเพิ่มความเร็วของสารน้ำที่ให้ พิจารณาให้ยาตามตารางการให้ยา และวิเคราะห์หาสาเหตุของอาการผิดปกตินี้
14. เฝ้าระวังบันทึกสัญญาณชีพปริมาณการเสียเลือด สารน้ำเข้า-ออกจากร่างกาย อย่างต่อเนื่อง
15. รายงานความเปลี่ยนแปลงที่ผิดปกติทันทีแก่แพทย์ผู้รับผิดชอบและทีมสหสาขาวิชาชีพที่ร่วมให้บริการกับผู้ป่วย
16. ร่วมกันแก้ปัญหาผู้ป่วยกับทีมสหสาขาตามแผนการรักษาของแพทย์
17. บันทึกรายงานการปฏิบัติการพยาบาลอย่างถูกต้อง ครบถ้วน

ประเมินผล

1. วิสัญญีพยาบาลทุกคนปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัตินี้
2. ไม่พบอุบัติการณ์การเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการระงับความรู้สึกทางไขสันหลังเกินกว่าตัวชี้วัดที่กำหนด

โรงพยาบาลบ่อทอง งานวิสัญญี	หน้าที่ 6 จากจำนวน 7 หน้า ฉบับที่ 1 วันที่ออกเอกสาร 1 ตุลาคม 2562
วิธีปฏิบัติที่ : WI – NUR – ANS - 003	
เรื่อง : การพยาบาลระยะให้บริการทางวิสัญญี ชนิดให้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะที่(Spinal Anesthesia)	
ผู้จัดทำ : น.ส.สรสริน พลอยวิเศษ	ผู้อนุมัติใช้ : นางทวิพร เพชรซัด

อุปกรณ์และยาที่ต้องเตรียมพร้อมก่อนทำ Spinal Anesthesia

1. อุปกรณ์การให้ออกซิเจน
 - *] oxygen source (pipeline, cylinder)
 - *] cannula, mask
2. ชุดเครื่องมือใส่ท่อหายใจ
 - *] endotracheal tube
 - *] laryngoscope
 - *] oropharyngeal airway
3. อุปกรณ์การช่วยหายใจ
 - *] self inflating bag with mask
 - *] เครื่องดมยาสลบ
4. monitors
 - *] เครื่องวัดความดันเลือด และซีพจร
 - *] pulse oximeter
 - *] EKG
5. ชุดเครื่องมือสำหรับการเจาะน้ำไขสันหลังพร้อมspinalneedle
6. ยาชาเฉพาะที่ สำหรับฉีดเข้า subarachnoid space
 - *] 0.5% heavy bupivacaine
7. ยา vasopressor เช่น metaraminol , ephedrine
8. non – dextrose isotonic or balanced salt solution เช่น NSS, Lactate Ringer’s solution , Acetate Ringer’s solution
9. ยากู้ชีพ (resuscitation drugs)
10. ยาระงับอาการชัก เช่น thiopentone , diazepam และยาหย่อนกล้ามเนื้อ เช่น succinylcholine
11. เครื่องดูดเสมหะ พร้อมสายดูดเสมหะ

โรงพยาบาลบ่อทอง งานวิสัญญี	หน้าที่ 7 จากจำนวน 7 หน้า ฉบับที่ 1 วันที่ออกเอกสาร 1 ตุลาคม 2562
วิธีปฏิบัติที่ : WI - NUR - ANS - 003	
เรื่อง : การพยาบาลระยะให้บริการทางวิสัญญี ชนิดให้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะที่(Spinal Anesthesia)	
ผู้จัดทำ : น.ส.รสริน พลอยวิเศษ	ผู้อนุมัติใช้ : นางทวิพร เพชรชัช

ข้อห้ามในการทำspinal anesthesia

1. แพ้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะที่
2. ติดเชื้อบริเวณที่จะฉีดยาระงับความรู้สึกเฉพาะที่
3. ระบบการนำกระแสประสาท ผิดปกติ (progressive neuropathy)
4. ระบบแข็งตัวของเลือด ผิดปกติ (coagulopathy)
5. ภาวะพร่องน้ำหรือเลือด ที่รุนแรง
6. ความดันในกะโหลกศีรษะสูง

ตาราง แสดงปริมาณยาชาเฉพาะที่สำหรับ spinal anesthesia

ยา	ระดับการชา			เวลา
	L 4	T10	T4	
0.5% heavy bupivacaine	4 – 8 มก.	8 – 12 มก.	14 – 20 มก.	90 – 110 นาที
0.5% isobaric bupivacaine	10 – 15 มก.	15 – 20 มก.	-	180 นาที

* หมายเหตุ ในผู้ป่วยสูงอายุ และมารดาที่ตั้งครรภ์ต้องปรับขนาดยาลดลง